

آخرین آمارها از نشر دانشگاهی در دنیا

بحران ناشران دانشگاهی جهانی است

ندا افشاری

مترجم

بسیاری از دانشگاه‌های دنیا دارای انتشارات هستند که به این واسطه کتاب‌ها، ژورنال‌ها، مجلات، مقاله‌های علمی و پایان‌نامه‌های دانشجویی را منتشر می‌کنند. به عبارتی، نقش مهم انتشارات دانشگاهی را نمی‌توان در ارتقای اعتبار علمی یافته‌ها یا حمایت از سردبیران در فرآیند انتشار مقالات و ژورنال‌ها، اطمینان از توزیع و بایگانی موارد منتشرشده با همکاری شرکا و به‌ویژه کتابخانه‌های دانشگاهی نادیده گرفت. انتشارات دانشگاه در قالب این فعالیت‌ها به ساختن، حفاظت و نگهداری از یکپارچگی دانش علمی کمک می‌کنند که هدف آن، تلاش علاقه‌مندان برای پیشرفت بشر است. به بخشی از نوشته‌های خروجی انتشارات دانشگاهی که هرگز به‌طور رسمی منتشر نمی‌شود اما از آنها پرینت گرفته شده و در فضای اینترنت منتشر می‌شود، «ادبیات خاکستری» اطلاق می‌شود. این نوشته‌ها به‌راحتی از طریق مجازی و به‌واسطه ناشران قابل دسترسی و استفاده نیستند و معمولاً افرادی از آن استفاده نمی‌کنند. در واقع، این نوشته‌ها، متون چاپ‌شده در سطح دانشگاهی، دولتی و سازمان‌های مختلف صنعتی و تجاری است که ناشران تجاری کنترل یا دسترسی به آنها ندارند. بیشتر ژورنال‌ها و مجلات علمی و بسیاری از کتاب‌های علمی و دانشگاهی برای انتشار مبتنی بر داوری دقیق یا داوری سرمقاله برای کسب شرایط لازم هستند. بیشتر قوانین مشخص دانشگاهی و آکادمیک ژورنال‌های شخصی و رسانه‌های دیگر را برای انتشار در اختیار دارند اگرچه، بسیاری از ژورنال‌های دانشگاه میان‌رشته‌ای هستند و کارهایی را در رشته‌ها و زیرمجموعه‌های متمایزی منتشر می‌کنند. البته، معمولاً ژورنال‌های موجود را به بخش‌های خاصی تقسیم‌بندی می‌کنند تا در رشته‌های خاص منتشر شوند.

انتشارات دانشگاه‌ها در گذر سال‌ها تغییراتی را پشت‌سر گذاشته‌اند و در سال‌های اخیر با توجه به رشد چشمگیر شبکه‌های اینترنتی و نفوذ اینترنت در دنیا، فعالیت انتشارات دانشگاه‌ها از نشر کتاب‌های چاپی به نشر الکترونیکی تغییر شکل داده است. مدل‌های تجاری هم در فضای الکترونیک بسیار متفاوت شده‌اند. از اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی، مجوز چاپ منابع الکترونیک به‌ویژه ژورنال‌ها بسیار مرسوم شد. یکی از ویژگی‌هایی که نسخه‌های چاپ الکترونیکی ژورنال‌ها و مجلات به‌همراه دارد و بسیار هم مورد استقبال قرار گرفته، قابل دسترسی بودن و آزاد بودن استفاده از آنها در فضای اینترنت است. در چاپ ژورنال‌هایی که دسترسی به آنها آزاد است، مقاله منتشرشده در ژورنال به‌طور رایگان ازسوی ناشر در فضای اینترنت گذاشته شده و کاربران می‌توانند به آن دسترسی نامحدود داشته باشند و از آن استفاده کنند. در این میان، در هر دو حالت ژورنال‌های منبع‌باز و بسته، نویسنده ژورنال هزینه آماده‌شده مقاله و چاپ آن را متقبل می‌شود؛ بنابراین به‌جای اینکه خواننده‌ها هزینه‌ها را پرداخت کنند، محقق یا سرمایه‌گذار کار، تمام هزینه‌ها را برعهده می‌گیرد. البته بسیاری از ژورنال‌های منبع‌باز یا بسته فرآیند چاپ و انتشار را بدون این هزینه‌ها پشت‌سر می‌گذارند. اینترنت امکان دسترسی آزاد به بایگانی شخصی را تسهیل کرده است به‌طوری‌که نویسنده‌ها، شخصاً یک نسخه کپی از مقالات منتشرشده خود را به‌طور رایگان از شبکه دریافت و بایگانی می‌کنند.

III

اعتقادی به چاپ مقالات علمی وجود نداشت
اولین ژورنال دانشگاهی منتشرشده در دنیا در کشور فرانسه در ۵ ژانویه ۱۶۶۵ بود که در قالب یک جزوه ۱۲ صفحه‌ای در قطع رحلی به چاپ رسید. در آن زمان، چاپ یک مقاله کار غیرمطمئنی‌ای به‌نظر می‌رسید و نگه داشتن دانش و اطلاعات و افشا نکردن آن در اولویت قرار داشت و بیشتر مباحث علمی در قالب مباحث شفاهی مورد بحث قرار می‌گرفت و درباره آنها صحبت می‌شد اما با گذشت زمان،

کتاب‌های سودآور می‌روند و دانشجویان فارغ‌التحصیل هم تنها به نوشتن پایان‌نامه‌های سودآور روی می‌آورند. این مسیر، دقیقاً انتشارات دانشگاهی را به مسیر اشتباه می‌کشاند و از مأموریت اصلی خود و دانشگاه که دستیابی به دانش و حقیقت است، دور می‌شوند. اعتراض‌هایی که در این مدت نسبت به کاهش یارانه انتشارات دانشگاه استنفورد مطرح شد، بخش مدیریت را برآن داشت تا از کاهش یارانه صرف‌نظر کند. اما این اتفاق بیش از هر زمان دیگری این سوال را به ذهن متبادر می‌کند که هدف اصلی انتشارات دانشگاهی چیست؟ انتشارات دانشگاهی تنها ناشر آثار علمی و دانشگاهی نیستند بلکه بخشی از این کار هم بر عهده ناشران دانشگاهی است. فرق این دو در این است که انتشارات دانشگاهی فهرستی از موضوعات قابل چاپ خود را در اختیار دارند که بیشتر آنها به تحقیقات همان دانشگاه مادر مربوط می‌شود.

به گزارش تایم، طبق گزارش کمیسیون اروپا که در سال گذشته منتشر شد، دانشگاه‌ها از نقش خود به‌عنوان انتشارات خارج می‌شوند. اما استثنایی که در این میان وجود دارد، درباره انتشار مقالات و مجلات حوزه علوم انسانی و اجتماعی است که همچنان دانشگاه‌ها نقش مشهود و قابل توجهی را در آنها ایفا می‌کنند. در مواردی هم انتشارات دانشگاه‌ها با قرار گرفتن در فضایی تجاری و رقابتی، نسبت به انتشار برخی آثار دانشگاهی با موضوعات متفاوت اقدام می‌کنند. این کاهش نقش انتشارات دانشگاهی در چاپ کتاب‌ها و مقالات دانشگاهی، به این دلیل است که مدل تجاری انتشارات دانشگاهی که هدف فروش کتاب‌های آکادمیک است، تا حد زیادی ناپایدار است. حدود ۱۰ تا ۱۵ سال پیش، انتظار می‌رفت بین ۱۰۰۰ تا ۱۶۰۰ نسخه از یک کتاب دانشگاهی طی ۵ سال اول از سوی یک ناشر به فروش برود اما این تعداد در حال حاضر تنها به ۲۰۰ نسخه کاهش یافته است که آمار نگران‌کننده‌ای را رقم زده است. شکست مدل‌های سنتی، به‌دلیل کاهش روند فروش تک‌کتاب‌های دانشگاهی و افزایش قیمت کتاب است. این در حالی است که دیجیتالی شدن کتاب‌ها، هر روز عامل کاهش یارانه‌های تعلق‌گرفته به انتشارات دانشگاه‌ها محسوب می‌شود. تنها ۰/۳ درصد از ۶/۳ میلیارد دلار بودجه سالانه دانشگاه استنفورد به بخش انتشارات تعلق می‌گیرد که سهم بسیار ناچیزی است.

حل مشکل بودجه‌ای در دانشگاه‌های استرالیا
برخی کارشناسان بر این باورند که امروزه، بسیاری از دانشگاه‌ها به‌عنوان مرکزی برای آماده‌سازی دانشجویان برای ورود به بازار کار و شغلی مناسب می‌دانند که بنابراین،

و گولگ داکس و غیره صورت می‌گیرد به‌طوری‌که یک تعامل از راه دور برای این فرآیند وجود دارد.

بحران در انتشارات دانشگاه‌های دنیا
سال‌هاست که با رواج استفاده از اینترنت و دسترسی گسترده کاربران به این منبع اطلاعاتی غنی، بسیاری از انتشارات دانشگاهی در دنیا از نظر چاپ اثر ضعیف‌تر شده‌اند به‌طوری‌که وضعیت کنونی آنها تقریباً به بحران نزدیک می‌شود. البته بخش بزرگی از بحرانی ایجاد شده به کاهش بودجه دانشگاه‌ها و افزایش قیمت ژورنال‌ها و مجلات برمی‌گردد. به‌دنبال کاهش بودجه دانشگاه‌ها، بودجه کتابخانه‌ها نیز کاهش یافته که منجر به کاهش یارانه‌ای شده است که به ناشران وابسته به دانشگاه‌ها تعلق می‌گیرد. در سال ۲۰۱۰ بررسی‌ها نشان داد که کتابخانه‌ها هم با کاهش بودجه روبه‌رو شده‌اند به‌طوری‌که در سال ۲۰۰۹ بودجه یک‌سوم کتابخانه‌ها تا ۵ درصد یا بیشتر کاهش یافت. در دهه ۲۰۱۰، بسیاری از کتابخانه‌ها برای جبران این کمبود بودجه، بسیاری از کتاب‌ها و مقالات خود را به‌عنوان منبع‌باز در اختیار کاربران قرار دادند و این کار، هزینه‌های اشتراک آنها را تا ۷۰ درصد کاهش داد و حتی قرارداد آنها با ناشران بزرگی چون الزویور لغو شد.

بحران انتشارات دانشگاه‌های آمریکا
اوایل سال ۲۰۱۹ بود که دانشگاه استنفورد آمریکا به‌عنوان یکی از معروف‌ترین انتشارات دانشگاهی خیر از کاهش یارانه سالانه ۱/۷ میلیون دلاری داد که به انتشارات داخل دانشگاهی خود اختصاص می‌دهد. به گفته این انتشارات، این کاهش یارانه خشم دانشگاهیان را در پی داشته است. دانشگاه استنفورد که با ۲۶/۵ میلیارد دلار، سومین دانشگاه بزرگ دنیا از نظر ذخیره ارزی را به خود اختصاص داده، علت کاهش یارانه را دلایل بودجه‌ای دانشگاه عنوان کرده است. بخش انتشارات این دانشگاه که در سال ۱۹۸۲ تأسیس شد، هرساله بیش از ۱۳۰ عنوان کتاب با موضوعات علوم انسانی، علوم طبیعی و علوم اجتماعی منتشر می‌کند اما این انتشارات در حال حاضر در بحران چاپ قرار دارد. در این میان، صدها دانشجو و عضو دانشگاهی از داخل یا خارج دانشگاه نسبت به این حرکت رو به افول اعتراض کرده‌اند و آن را اقدامی مخرب و مریک‌پز در بخش انتشارات دانشگاه‌ها عنوان کرده‌اند؛ دقیقاً اتفاقی که سال‌ها پیش در غرب آمریکا با سابقه دیرینه در چاپ آثار مختلف دانشگاهی در زمینه‌های تحقیقاتی رخ داد. اگر صرفاً معیار مالی را برای ارزیابی کتاب‌های دانشگاهی ملاک قرار دهیم، مأموریت علمی سیستم آکادمیک در این میان گم می‌شود. اگر این گونه حساب کنیم، انتشارات دانشگاهی تنها به‌دنبال چاپ

میزان این مباحثه‌های علمی کمتر و انگیزه محققان به انتشار و ماندگار شدن یافته‌هایشان بیشتر شد و از این‌رو، مقدار انتشار مقاله‌ها در مجلات و ژورنال‌های علمی دانشگاهی روزبه‌روز افزایش یافت. محققان تخمین می‌زنند از زمان انتشار اولین مقاله در دنیا، بیش از ۵۰ میلیون مقاله ژورنالی منتشر شده‌اند درحالی‌که شمار انتشارات دانشگاهی در جهان به بیش از ۲ هزار ناشر می‌رسد، برخی انتشارات هم در قالب انتشارات سودآور فعالیت می‌کنند که اعتبار زیادی هم بین انتشارات دانشگاهی دارند. از این میان می‌توان به الزویور، اسپرینگر، ویلی بلک ول، تیلور و فرانسیس و سیج اشاره کرد که در سال ۲۰۱۳ حدود ۵۰ درصد از حجم انتشارات دانشگاهی را برعهده داشته‌اند. شواهد حکایت از آن دارد که این شرکت‌های انتشاراتی سودی حدود ۴۰ درصدی دارند که حرفه آنها را در مقایسه با دیگر انتشارات به یکی از سودآورترین صنایع تبدیل کرده است.

فرآیند چاپ و انتشار مقالات و کتاب‌های دانشگاهی
فرآیند چاپ و انتشارات دانشگاهی از زمانی آغاز می‌شود که نویسندگان، نسخه‌های خطی از مقاله یا کتاب خود را تحویل ناشر می‌دهند و این مرحله در قالب دو فرآیند بازنگری دقیق و چاپ در تولید انبوه صورت می‌گیرد. بازنگری دقیق را سردبیر مجله برعهده می‌گیرد و این کار زمانی تکمیل می‌شود که تمام مفاهیم کتاب اعم از تصاویر، نمودارها و متن آن برای چاپ مورد تأیید قرار گیرند. این فرآیند معمولاً به‌صورت آنلاین و با استفاده از سیستم‌های اختصاصی، بسته‌های نرم‌افزاری تجاری یا نرم‌افزارهای رایگان و منبع‌آزاد انجام می‌شود. یک اثر و نسخه خطی معمولاً بیش از یک‌بار مورد بازنگری قرار می‌گیرد و بعد از هر بار بازنگری، نویسنده اثر تغییرات اعمال شده را در قالب نظر یادداشت می‌کند؛ این کار تا زمان اعلام رضایت و تأیید سردبیر ادامه می‌یابد. فرآیند تولید و چاپ تحت کنترل ناشر صورت می‌گیرد و مقاله‌ای را از میان نسخه‌های ویرایش‌شده انتخاب و سپس آن را پرینت و به‌صورت آنلاین منتشر می‌کند. از آنجایی که کار ویراستاران نسخه‌های دانشگاهی گاهی شباهت زیادی با ویراستاری نویسندگان دارد، ویراستاران معمولاً ازسوی ناشران ژورنال‌های دانشگاهی استخدام می‌شوند. نویسنده اثر، چرک‌نویس‌های کار را یک یا چندبار در مرحله چاپ اصلاح می‌کند. این مرحله با توجه به یادداشت‌هایی که ازسوی نویسنده و ویراستار در گوشه‌های مطلب نوشته می‌شود، به‌اندازه نوشتن مقاله دشوار است. اما چند سالی است که چرخه اصلاح چرک‌نویس‌ها به‌صورت خودکار و در قالب استفاده از پلتفرم‌های آنلاین مانند «آتوریا»

دانشگاه‌ها منطق صنعت را پذیرفته‌اند. به‌عبارتی، مساله مهم در این میان پول است اما در میان انبوه مردم، درک درستی از ارزش و اهمیت انتشارات دانشگاهی نمی‌توان پیدا کرد. اتفاقی که در دانشگاه استنفورد رخ داده، بخشی از روند گسترده‌تر عدم درک ارزش علوم انسانی در آموزش عالی است. برای ثابت و پایدار ماندن وضعیت انتشارات دانشگاهی، انتشارات کوچک یا متوسط باید در سفارش‌های انتشاراتی خود تنوع ایجاد کنند به‌عنوان مثال در استرالیا، انتشارات دانشگاهی نیوسوت ولز با ایجاد خطی واحد در کتب تجاری و مدیریت کتابخانه‌های پردیس دانشگاهی، تعادل را میان انتشارات کتاب‌های آکادمیک برقرار کرده است. در این بین، انتشارات دانشگاه کوئینزلند در کنار آثار علمی، برای جبران کمبود یارانه، اقدام به انتشار کتاب‌های شعر و تخیلی و به‌ویژه برای سنین کودک می‌کند. در واقع، دانشگاه‌های استرالیا هم مانند دیگر دانشگاه‌های دنیا با کمبود بودجه مواجه هستند اما سعی کرده‌اند از منابع دیگر کمبود بودجه را جبران کنند. همین مشکل مشابه برای انتشارات دانشگاهی متوسط مانند انتشارات دانشگاه‌های منچستر انگلیس، بریستول و ادینبورگ هم وجود دارد. برخی انتشارات دانشگاه‌های آمریکایی نیز با همین مشکل دست به‌گریبانند. به‌عنوان مثال، انتشارات دانشگاهی دانشگاه هاروارد ذخیره ارزی بزرگ و مستقلی دارد و به‌عنوان یک شرکت غیرانتفاعی دانشگاهی فعالیت می‌کند؛ درحالی‌که انتشارات دانشگاهی دانشگاه شیکاگو تجارت موفقی در توزیع کتاب دارد. دیوید کلارک، مدیر آکادمیک انتشارات دانشگاهی دانشگاه آکسفورد معتقد است آنها به بازار فروش وابسته نیستند و باید به تکامل رسیدن را یاد بگیرند. به گفته او، انتشارات دانشگاهی باید در برتری دانشگاه مادر از نظر تحقیقاتی، آموزشی و علمی حمایت کند. برای برخی دانشگاهیان، درگیر شدن در امر انتشار تجاری، وظیفه انتشارات دانشگاهی نیست. به‌عنوان مثال، دانشگاه ملیون استرالیا در سال گذشته اعلام کرد دیگر برای تکمیل و جبران مشکل یارانه خود، کتاب‌های غیردانشگاهی را منتشر نمی‌کند؛ این خبر شوک بزرگی برای دنیا بود. دلیل این تصمیم، درگیری و تنش ایجادشده میان دانشگاه و ناشر دانشگاهی بر سر چاپ این کتاب عنوان شد. اما این فشار همواره ازسوی سیستم آکادمیک دانشگاه ملیون بر انتشارات این دانشگاه وجود دارد که این مرکز باید بیشتر روی انتشار موضوعات علمی و دانشگاهی تمرکز کند. با توجه به اینکه در سال ۲۰۱۷، حدود ۴۰ درصد خروجی انتشارات دانشگاهی دانشگاه ملیون، کتاب‌های دانشگاهی و علمی بوده، انتظار می‌رود این روند در سال‌های بعد هم ادامه یابد.

پرتیرازترین و موفق‌ترین انتشارات دانشگاهی جهان
در بازار آشفته انتشارات دانشگاهی در دنیا، برخی انتشارات همچنان توانسته‌اند قدرت خود را حفظ کنند. انتشارات دانشگاهی آکادمیک مریچ: این انتشارات با فروش سالانه ۳۰۰ میلیون پوند یکی از برترین انتشارات‌های دانشگاهی به‌شمار می‌رود. این مرکز با ۵۰ هزار نویسنده در بیش از ۱۰۰ کشور مختلف، لقب قدیمی‌ترین انتشارات دانشگاهی جهان را یدک می‌کشد که تاکنون همه نوع کتابی را منتشر کرده است. فهرست عناوین کتاب‌های این انتشارات، کتاب‌های دانشگاه، حرفه‌ای و مدرسه‌ای با موضوعات مختلف را در بر می‌گیرد. انتشارات دانشگاهی دانشگاه کمبریج بیش از ۵۰ دفتر در سراسر جهان دارد.

انتشارات دانشگاهی دانشگاه آکسفورد: این انتشارات نیز با افزایش فروش سالانه بیش از ۸۰۰ میلیون پوند، بزرگ‌ترین و قدیمی‌ترین انتشارات دانشگاه‌های جهان است که گردش مالی بسیار عظیمی هم دارند. این مرکز دانشگاهی قدیمی‌ترین انتشارات دانشگاهی با بیشترین حضور دفاتر مربوطه در کشورهای مختلف را در اختیار دارد. البته انتشارات دانشگاهی دانشگاه آکسفورد در سال ۲۰۱۷/۲۰۱۸ بیش از ۲۰۰ میلیون پوند از فروش خود را به‌دلیل وضعیت خراب مالی دانشگاه به آن اختصاص داد.

ضرورت تغییر نگرش در اعضای هیات علمی برای حل چالش ارتباط با صنعت
محمدسعید سیف، مدیرکل دفتر ارتباط با جامعه و صنعت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در گفت‌وگو با باشگاه خبرنگاران جوان، درباره ارتباط دانشگاه و صنعت و نقش دولت در این حوزه بیان کرد: «بسیاری از دانشگاه‌های بزرگ کشور درحال تبدیل شدن به دانشگاه‌های نسل سوم هستند؛ یعنی دانشگاهی که به کارآفرینی و پاسخگویی به مشکلات اجتماعی می‌پردازد و این موارد از اهداف اصلی آن است.» سیف اضافه کرد: «عمده‌ترین چالش در دانشگاه‌ها ضرورت تغییر نگرش در اعضای هیات علمی و دانشجویان و متمایل شدن آنها به نیازهای واقعی و جاری کشور است. مسلمان این موارد ممکن است خیلی در لبه‌های دانش قرار نداشته یا شاید جذابیت‌های علمی چندانی در آنها وجود نداشته باشد ولی مشکلات کشور هستند و طبیعتاً اگر با کمک دانشگاه‌ها رفع نشوند، باعث عقب‌ماندگی و مسایل اجتماعی و اقتصادی بیشتر خواهند شد.» او اظهار کرد: «البته در این راستا اقدامات خوبی آغاز شده و تقریباً همه مسئولان و مدیران مرتبط اهمیت مساله را درک کرده و به‌صورت جدی به‌دنبال کمک به جامعه و مشارکت در رفع مشکلات هستند.»

رونق یافتن فعالیت‌های فرهنگی دانشجویان با توجه به شرایط جدید
غلامرضا غفاری، معاون فرهنگی وزیر علوم گفت: «بحث پیامدسنجی و توجه به زمینه و شرایط جدیدی که با آن مواجهیم موضوع مهمی است که باید موردتوجه قرار گیرد. مسائل آموزشی، پژوهشی، فرهنگی و اجتماعی نباید از هم جدا تصور شود، زیرا اینها مکمل یکدیگرند و معارف فرهنگی دانشگاه‌ها همواره در بسیاری از پرش‌های مطرح‌شده در حوزه آموزش عالی پیشقدم بوده‌اند. معاون فرهنگی وزارت علوم خاطرنشان ساخت: «کروناواقعیت جدید زندگی ماست و چگونگی کنار آمدن با این واقعیت، معیاری است برای قضاوت و داوری افکار عمومی، چه در داخل کشور و چه در سطح جهانی که باید در این راستا هزینه‌های آن را به حداقل برسانیم و بیشترین بهره را از آن ببریم. سهمی که تشکل‌ها و کانون‌ها می‌توانند در کاهش رنج‌ها و مسائل دانشجویان از حیث روانی، اقتصادی و اجتماعی داشته باشند، بسیار حائز اهمیت است و باید با یارایی و یارآفرینی زمینه‌های موجود، شرایط را برای رونق بخشی فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی فراهم کنیم و با استفاده از بستر و پتانسیل فضای مجازی تمام توان خود را در این زمینه صرف کنیم تا در شرایط سخت کنونی اثرگذار باشیم.»

شروع کلاس‌های دانشگاه تهران از ۲۹ شهریور
براساس تقویم آموزشی اعلام‌شده از سوی دانشگاه تهران، ثبت‌نام دانشجویان برای نیمسال اول تحصیلی از هشتم شهریورماه آغاز می‌شود و کلاس‌های آموزشی نیز از بیست‌ونهم این ماه شروع خواهند شد. براساس تقویم آموزشی نیمسال اول تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ دانشگاه تهران، ثبت‌نام نیمسال مهر دانشجویان این دانشگاه برای کلیه مقاطع تحصیلی از هشتم شهریورماه آغاز شده و این مهلت به‌مدت یک هفته یعنی تا ۱۵ شهریورماه ادامه دارد. همچنین کلاس‌های آموزشی دانشجویان دانشگاه تهران برای نیمسال آینده از ۲۹ شهریورماه آغاز می‌شود و دانشجویان از ۱۲ تا ۱۴ مهر به‌مدت سه روز می‌توانند نسبت به حذف و اضافه خود اقدام کنند. براساس اعلام دانشگاه تهران امتحانات میان‌ترم دانشجویان در ترم آینده از ۱۷ آبان آغاز شده و ۲۸ آبان پایان می‌یابد و ۲۴ دی پایان کلاس‌های نیمسال اول دانشجویان اعلام شده است، به‌طوری‌که امتحانات نهایی ترم نیز از ۲۵ دی‌ماه آغاز می‌شود و این مهلت تا ۹ بهمن ادامه دارد. همچنین مهلت اعلام نمرات و ثبت‌آن در سیستم جامع آموزش دانشگاه توسط اعضای هیات علمی ۱۰ روز پس از برگزاری امتحانات یعنی تا ۲۰ بهمن ماه اعلام شده است.